

Słowo papieża Jana Pawła II

Audiencja dla uczestników sympozjum *Uniwersytet i Kościół w Europie*
Castel Gandolfo, 19 lipca 2003 r.

*Czcigodni Bracia w Biskupstwie
i w Kapłaństwie,
dostojni Państwo Rektorzy i Profesorowie,
drodzy studenci!*

Jestem bardzo szczęśliwy, mogąc przyjąć Was z okazji sympozjum *Uniwersytet i Kościół w Europie*, zorganizowanego przez Radę Konferencji Episkopatów Europy i Radę Episkopatu Włoch ds. Uniwersytetów, przy współpracy Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego.

Serdecznie dziękuję biskupowi Amadée Grab za słowa, którymi zainicjował to spotkanie, oraz władzom cywilnym i akademickim za ich obecność. Do wszystkich wykładowców, kapelanów i studentów kieruję moje serdeczne powitanie.

Spotkaliście się w Rzymie z okazji siedemsetlecia najstarszego uniwersytetu Miasta – „La Sapienzy”. Z Rzymu, aby w tych dniach zastanawiać się nad relacją pomiędzy Uniwersytetem a Kościołem na początku trzeciego tysiąclecia, wasz horyzont rozszerza się na całą Europę.

Ta relacja prowadzi nas bezpośrednio do serca Europy, tam gdzie jej cywilizacja wyraziła się w jednej z jej najbardziej charakterystycznych instytucji. W wieki XIII i XIV – do epoki, w której kształtował się „humanizm”, udana synteza wiedzy teologicznej, filozoficznej i innych nauk. Synteza *nie do pomysłenia bez chrześcijaństwa*, a więc bez wiekowego dzieła *ewangelizacji* dokonanej przez Kościół w trakcie spotkania z wielorakimi rzeczywistościami narodowymi i kulturowymi (por. *Przemówienie* na V Sympozjum Biskupów Europejskich, 19.12.1978, 3).

Ta *pamięć historyczna* jest konieczna do uzasadnienia perspektywy kulturowej *dzisiejszej i jutrzejszej Europy*.

Do jej budowania jest powołany uniwersytet, a jego rola jest nie do zastąpienia.

Nowa Europa nie może być planowana bez odniesienia do jej korzeni, to samo można powiedzieć o uniwersytecie. Jest on w zasadniczym wymiarze miejscem poszukiwania prawdy, sumiennej analizy zjawisk w nieustannym dążeniu do coraz bardziej pełnych i płodnych syntez. Podobnie jak Europa nie może zredukować swej roli jedynie do rynku, tak uniwersytet, choć musi dobrze dopasować się do wymiaru społecznego i ekonomicznego, nie może zostać podporządkowany jego wymaganiom kosztem utraty własnej natury, która pozostaje zasadniczo kulturalna.

W ten właśnie sposób Kościół w Europie spogląda na uniwersytet – zawsze z tym samym szacunkiem i nadzieją – starając się ofiarować mu swój własny różnorodny wkład. Przede wszystkim poprzez *obecność wykładowców i studentów*, którzy potrafią połączyć kompetencję i rygor naukowy z intensywnym życiem duchowym, aby duchem ewangelicznym ożywiać środowisko uniwersyteckie. Następnie poprzez *uniwersytety katolickie*, w których aktualizuje się dziedzictwo dawnych uniwersytetów zrodzonych *ex corde Ecclesiae*.

Pragnę ponadto potwierdzić znaczenie tak zwanych „laboratoriów kulturowych”, właściwego priorytetu dla duszpasterstwa akademickiego na poziomie europejskim. W nich dokonuje się konstruktywny dialog pomiędzy nauką i kulturą, między nauką, filozofią i teologią. Etyka zaś jest uznawana za wewnętrzne wymaganie poszukiwań dokonywanych w służbie człowiekowi (por. *Przemówienie* na światowym spotkaniu nauczycieli akademickich 09.09.2000, 5).

Do was, Profesorowie, skierowana jest moja zachęta; do was, studenci –

wezwanie do wykorzystania waszych talentów; do wszystkich – życzenie współpracy i promowania życia i godności człowieka.

Za chwilę zapalę pochodnię, która zostanie zaniesiona w sztafecie do Kościoła Świętego Iwona na „La Sapienzy”. Przemierzając różne siedziby uniwersyteckie Rzymu, będzie podkreślać znaczenie i wartości siedemsetlecia Uniwersytetu „La Sapienza”.

Matko Przenajświętsza, Stolica Mądrości (wł.: *la Sapienza*), czuwaj zawsze nad nami. Będę wam towarzyszył poprzez modlitwę i moje błogosławieństwo¹.

Pozdrawiam serdecznie profesorów i studentów z Polski, Ukrainy, Rosji i Białorusi. Bądźcie na waszych uczelniach świadkami orędzia chrześcijańskiego, które prowadzi człowieka na drogę prawdziwej wolności.

Jan Paweł II

¹ tłumaczenie przemówienia z j. włoskiego na j. polski – ks. dr Andrzej Danczak

Europejskie Sympozjum nt. „Uniwersytet i Kościół w Europie”

W dniach 17 – 20 lipca 2003 roku odbyło się w Rzymie, z okazji 700-lecia rzymskiego uniwersytetu „La Sapienza”, Europejskie Sympozjum nt. „Uniwersytet i Kościół w Europie”. Jego organizatorami były: Rada Konferencji Episkopatów Europy oraz Komisja ds. Edukacji (szkół i uniwersytetów) Konferencji Episkopatu Włoch. Spotkania odbywały się w Bazylice św. Jana na Lateranie, w Papieskim Uniwersytecie Laterańskim oraz w Centrum Maryjnym w Castel Gandolfo.

Podstawowym celem Sympozjum było określenie Kościoła lokalnego jako podmiotu duszpasterstwa akademickiego w Europie. Uczestniczyło w nim ponad 2 tysiące osób. Oprócz przedstawicieli organizacji narodowych oraz delegacji uniwersytetów katolickich, papieskich akademii oraz wydziałów i instytutów teologicznych, byli to delegaci diecezjalni, przy czym zdecydowana większość reprezentowała połączone grupy środowiska kościelnego i akademickiego: duszpasterzy, studentów, nauczycieli akademickich oraz rektorów. Dominowała młodzież, stanowiąca ponad połowę ogółu uczestników, która przybyła z wszystkich krajów europejskich, od Irlandii Północnej po Rosję i Ukrainę (na uwagę zasługuje udział reprezentantów Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi, Ukrainy oraz Rosji).

W uroczystości otwarcia konferencji udział wzięli między innymi: Letizia Moratti (Minister for Instruction, University nad Research; Italy); Francesco Storace (President Region Lazio); Walter Veltroni (Mayor of Rome); bp. Giuseppe Betori (Secretary Italian Bishops Conference); bp. Cesare Nosisiglia (CEE Delegate for the Pastoral University); Prof. Miguel Cassiot Matas (President FUCE); prof. Giuseppe D'Ascenzo (Rector, La Sapienza University, Rome); bp. Rino Fisichella (Rector, Pontifical Lateran University). Wykład inauguracyjny zatytułowany: „University and Church in Europe: in dialogue for a new civilization” wygłosił kardynał Karl Lehmann (Pre-

sident, German Bishops' Conference). Następnie zebrani wysłuchali trzech wykładów: dr. Waltera Schwimmera (General Secretary of the Council of Europe) pt. „The dynamics and cultural identities of the Peoples of Europe”, prof. Erica Fromenta (President, European University Association) pt. „The University in Europe”; prof. Cesarego Mirabellego (former President of the Constitutional Court) „Working Towards a European Constitution”.

W materiałach wprowadzających wskazano, że świat akademicki nierzadko przyjmował postawę zamknięcia się lub wyraźnego dystansu od spraw wiary, chętnie pozostawiając religii, w tym także religii chrześcijańskiej, dziedziny związane z emocjami, z estetyką i działalnością artystyczną, ale zazdrośnie strzegąc bram racjonalności, skądinąd ważnych dla wiary. Troska o człowieka powinna przejawiać się w doskonaleniu działalności Uniwersytetu wobec społeczności oraz w odpowiednio prężnej aktywności kształcenia nowych pokoleń. Oznacza to konieczność przewycięzania dualizmu pomiędzy wymogami badań naukowych i promowaniem wartości humanistycznych. Każdy naukowiec jest zobowiązany do umiejętnego łączenia na swojej drodze badawczej wymogów metodologii naukowej z głębokimi oczekiwaniami humanizmu. W przypadku religii chrześcijańskiej nie można mówić o wymiarze religijnym, jeśli nie jest to równocześnie i zasadniczo także wymiar etyczny, oznaczający zaangażowanie w budowę nowego społeczeństwa.

W wystąpieniach na Sympozjum najczęściej wskazywano na potrzebę dialogu między obydwoma środowiskami. Świadczy to o podjęciu próby kształtowania wzajemnych kontaktów na warunkach partnerskich. Kościół docenia rolę Uniwersytetu w jednoczącej się Europie, podobnie jak Uniwersytet zawsze doceniał rolę Kościoła.

Chociaż nie podjęto konkretnych ustaleń, należy sądzić, że w najbliższym

czasie zostaną ujawnione kolejne inicjatywy dążące do integracji działań Kościoła i Uniwersytetu w kierunku kształtowania Europy narodów i przyspieszonego rozwoju wielokulturowego, która znajdzie wspólny język społeczny przy różnorodnej tożsamości odnajdującej zbieżność w obrębie wartości zasadniczych.

W drugim dniu konferencji dyskusja odbywała się w 19 grupach studyjnych w ramach czterech warsztatów (study seminars):

- The Human Person. Genealogy-Biology-Biography
- The Human City. Society-Environment-Economy
- Science's vision. Discoveries-Inventions-Technologies
- Creativity and memory. Figurative art.-Literature-Music-Dram.

Poniżej kilka przykładowych problemów dyskutowanych w ramach grup dyskusyjnych:

- Human life as an ethical question
- Democracy and participation
- Socio-economic rights in an age of globalisation
- Scientific forms of reason, technical power, faith's way of knowing
- Computer, informatics and intelligence
- The new medical technologies: research meets ethics

Trzeciego dnia konferencji, tj. 19 lipca 2003, rektorów uniwersytetów europejskich oraz pozostałych uczestników tego rzymskiego spotkania przyjął na specjalnej audiencji w Castel Gandolfo Papież Jan Paweł II.

Gdańskie środowisko akademickie na konferencji reprezentowane było przez dwie delegacje: Uniwersytetu Gdańskiego oraz Politechniki Gdańskiej. Spotkanie w Rzymie pozostawia w pamięci z jednej strony podniosły nastrój, z drugiej zaś – dzięki bardzo licznemu udziałowi studentów – wrażenie radosnego przeżycia.

*Dr hab. inż. W. Koc
Prorektor ds. Kształcenia
Politechniki Gdańskiej*

1904 1945 2004/2005
JUBILEUSZ POLITECHNIKI w GDAŃSKU

Za rok jubileusz największej uczelni technicznej Polski Północnej

Inauguracja przygotowań do 100-lecia politechniki w Gdańsku i 60-lecia Politechniki Gdańskiej

Ostatnie lata w regionie pomorskim obfitują w okrągłe jubileusze. Niedawno, bo w roku 1997, zamknęło się milenium istnienia metropolitalnego grodu Pomorza – Gdańska. W roku 2001 obchodziliśmy 100. rocznicę nadania praw miejskich Sopotowi, a w następnym roku siostrzanej im Gdyni stuknęło 80 lat. Za rok obchodzić będziemy kolejną wielką rocznicę Pomorza – 100-lecie politechniki w Gdańsku i 60-lecie Politechniki Gdańskiej.

W tej najstarszej pomorskiej Alma Mater trwają już intensywne przygotowania do obchodów jubileuszu. Od ponad dwóch lat działa w Politechnice Komitet Jubileuszowy pod przewodnictwem Jego Magnificencji Rektora, prof. Janusza Rachonia. Powołano także Biuro Obchodów Roku Jubileuszowego, którym kieruje z-ca dyr. administracyjnego ds. gospodarczych mgr Mirosława Mielczarek. Władze uczelni zaprosiły też do włączenia się w obchody święta przedstawicieli świata polityki, kościoła, biznesu i kultury oraz przedstawicieli masmediów z naszego regionu. W dniu 30 czerwca tego roku odbyło się w Sali Senatu Politechniki Gdańskiej uroczyste spotkanie inauguracyjne oficjalne przygotowania do Jubileuszu Uczelni. Wzięło w nim udział blisko 80 gości z Metropolią Gdańską, ks. abpem Tadeuszem Gocłowskim Marszałkiem Województwa Pomorskiego, Janem Kozłowskim, Wojewodą Pomorskim Janem Ryszardem Kurylczukiem oraz Prezydentem Miasta Gdańska Pawłem Adamowiczem na czele, których Rektor Politechniki zaprosił do uczestnictwa w Radzie Programowej Jubileuszu.

Politechnika Gdańska zawsze bowiem była ściśle związana z regionem, stanowiąc dla jego gospodarki oparcie, a w wielu dziedzinach siłą napędową. Przez wiele powojennych lat koegzystencja środowiska naukowego i gospodarczego sta-

nowiła o wysokiej randze Pomorza. To profesorowie i inżynierowie, pracujący w Politechnice Gdańskiej i instytutach badawczych, stworzyli polską szkołę okrętowców, dzięki której rozwinęły się polski przemysł stoczniowy i gospodarka morską. Przykładem – pierwsza polska główna maszyna okrętowa na pierwszym wybudowanym w polskiej stoczni statku s/s „Soldek”, liczne wynalazki i usprawnienia okrętowe, a także większość budowli hydrotechnicznych polskiego wybrzeża. Profesorowie i studenci PG wnieśli ogromny wkład w odbudowę Starego Miasta w Gdańsku, odbudowę unikatową w skali świata. Starówka, przypominająca po wyzwoleniu morze ruin, była bowiem z pietyzmem rekonstruowana, z wykorzystaniem – pieczołowicie wydobywanych z gruzów – fragmentów historycznej zabudowy. Gdańska Alma Mater posiada też niezaprzeczalny dorobek w odbudowie infrastruktury i rozbudowie miasta i województwa, a także w rozwoju polskiego przemysłu w ciągu minionego półwiecza, tak wspomnianego już okrętowego, jak również elektronicznego, farmaceutycznego, spożywczego, transportu i energetyki. Takie przykłady, jak pierwszy polski samochód ciężarowy „Star 20” czy pierwsza powojenna obrabiarka do metali używana przez zakłady „H. Cegielski” w Poznaniu, a z bardziej aktualnych – most wawoty w Gdańsku, kopuła bazyliki w Licheniu, rządowy program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego GAMBIT 2000, system telemetrycznej diagnostyki i rehabilitacji wad słuchu, mowy i wzroku, elektrochemiczna metoda ochrony przed korozją i wiele, wiele innych, to namacalne dowody roli, jaką spełnia uczelnia techniczna w dzisiejszym, zindustrializowanym świecie. Korzystając z okazji, jaką jest nadchodzące

„Soldek”

święto PG, trzeba tę rolę przypomnieć i podkreślić jej pozytywne implikacje ekonomiczne.

Jakże znamienny jest fakt, że rok 2004, już uznawany za przełomowy dla Polski, rok akcesji do Unii Europejskiej, to także 100. rok rozpoczęcia na Pomorzu edukacji na poziomie akademickim. Powołanie w 1904 roku politechniki w Gdańsku wiązało się bowiem nierozdzielnie z transformacją gospodarczą oraz rozwojem Gdańska i całego regionu, a także z ogólnoeuropejską tendencją rozwoju uniwersytetów technicznych na przełomie XIX i XX wieku. Już w końcu XIX wieku w pruskich sferach rządowych pojawiły się plany uruchomienia wyższej szkoły technicznej. Gdańsk, jako miejsce jej lokalizacji, wygrał konkurencję z Wrocławiem. Od 1901 do 1904 roku wzniesiono na ponad 6-hektarowej posesji zespół obiektów, zrealizowanych w klimacie gdańskiego neorenesansu z elementami późnej secesji i tysią-

cami kamiennych detali o symbolicznej wymowie oraz pięknymi miedzianymi wykończeniami, głównie w systemach odwodnienia budynku. Do dziś jest to jedna z najładniejszych siedzib politechnicznych nie tylko w Polsce. Uczestnicy spotkania w Politechnice Gdańskiej mieli okazję przekonać się o tym naocznie podczas krótkiej wycieczki w obrębie gmachu głównego. Przedtem Jego Magnificencja Rektor krótko przedstawił gościom historię politechniki.

Dzieje politechniki w Gdańsku wyznaczają dwie podstawowe daty: 6 października 1904 roku i 24 maja 1945 roku. 6 października 1904 roku odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego w Królewskiej Wyższej Szkole Technicznej z udziałem Cesarza Prus, Wilhelma II. Zadaniem otwartej tego dnia Königliche Technische Hochschule zu Danzig było kształcenie wyższej kadry technicznej, przede wszystkim dla niemieckiego Pomorza. Ale studiowali tu nie tylko Niemcy. Od początku w gronie studentów znajdowali się Polacy, a także Łotysze, Litwini i Ukraińcy oraz przedstawiciele wielu innych narodowości. Po I wojnie światowej, formalnie już w Politechnice Wolnego Miasta Gdańska, szczególnie obleganym przez polskich studentów wydziałem była budowa okrętów (nie miały takiego wydziału polskie ówczesne Politechniki Lwowska i Warszawska). Piękna karta historii polskiego środowiska akademickiego tamtych czasów, zapisana przez działalność organizacji społecznych, politycznych, naukowych i sportowych, ma swoją kontynuację do dziś. Na przykład powstałe w drugiej połowie lat 20. Koło Naukowe Studentów-Polaków Techniki Okrętowej „Korab” jeszcze dziś skupia swych członków, już jako „Korab International” z siedzibą w Londynie, a nazwa współczesnego studenckiego klubu „Bratniak” wywodzi się od „Bratniej Pomocy”, przedwojennej organizacji polskich studentów politechniki. Nie były to łatwe dla polskich studentów lata, głównie z powodu, dającego się odczuć również na uczelni, niemieckiego nacjonalizmu. Dla Polaków studiujących na politechnice w Gdańsku II wojna światowa rozpoczęła się już w lutym 1939 roku, kiedy to zostali relegowani ze szkoły. Po wyzwoleniu wielu z nich powróciło, by uczestniczyć w trudach reaktywacji swojej Alma Mater.

Zadanie nie było proste. Wrócili do wypalonych murów, pozbawionych wyposażenia, a jednak już w pół roku po wyzwole-

niu uczelnia rozpoczęła funkcjonowanie. Tempo niemogące nie budzić podziwu. Jeszcze trwały działania wojenne, gdy w styczniu 1945 roku rozpoczęły się przygotowania do uruchomienia Politechniki Gdańskiej. Zajęcie Gdańska przez Armię Czerwoną nastąpiło 29 marca, a już 5 kwietnia delegacja Ministerstwa Oświaty przejęła formalnie uczelniany kampus. W dwa tygodnie po zakończeniu II wojny światowej, dekretem z dnia 24 maja 1945 roku, powołana zostaje Politechnika Gdańska – polska państwowa uczelnia akademicka.

22 października 1945 roku w murach nowo utworzonej politechniki odbył się pierwszy w języku polskim wykład inauguracyjny rok akademicki. Pierwszy rok z mijających niebawem 60, podczas których Politechnika Gdańska wykształciła znacznie ponad 80 tysięcy inżynierów i magistrów inżynierów wielu specjalności. Podczas tego historycznego wykładu miała miejsce krótka wizyta ówczesnych naczelnych władz Polski z Prezydentem i Premierem na czele.

Jeśli uważnie prześledzić pierwsze lata istnienia Politechniki Gdańskiej, nie można nie zauważyć ogromu zaangażowania wszystkich, którzy uczestniczyli w dziele reaktywacji nauczania, odbudowy i tworzenia podwalin dalszego rozwoju uczelni. Im właśnie poświęcone będzie jedno z ważniejszych wydawnictw jubileuszowych, przygotowywane pod roboczym tytułem „Pionierzy”. Tytuł ten nie jest przypadkowy. Gdy bowiem w 1904 roku kadra i studenci wprowadzali się do gmachów jeszcze pachnących świeżą farbą, nowoczesnie wyposażonych, zarówno w infra-

strukturę techniczną, jak i sprzęt naukowy, tak w 1945 roku pierwsze zajęcia odbywały się przy wybitych oknach, na własnoręcznie przez studentów organizowanym elementarnym wyposażeniu, a po zajęciach dydaktycznych zarówno wykładowcy, jak i brać akademicka stawali do pracy przy odbudowie.

Oprócz wydawnictwa „Pionierzy” w ramach jubileuszu ukażą się publikacje: „100 lat politechniki w Gdańsku”, „Politechnika Gdańska w anegdocie” oraz monografie poświęcone studenckiemu ruchowi samorządowemu, naukowemu, kulturalnemu, turystycznemu i sportowemu, w których politechniczna społeczność akademicka celowała na przestrzeni lat. To w Politechnice Gdańskiej powstał pierwszy Parlament Studentów powojennej Polski, dziś funkcjonujący jako demokratyczna forma samorządności studenckiej w wielu innych uczelniach. Akademicki Związek Sportowy Politechniki Gdańskiej był i jest kuźnią wielu liczących się sportowych karier, a w Studenckiej Agencji Radiowej zdobywały pierwsze doświadczenia całe pokolenia wybitnych dziennikarzy. Działalność Klubu Studentów Wybrzeża „Żak”, tworzonego również przez wielu „politechników”, to jedna z kolebek powojennej polskiej kultury, a funkcjonujący w jego ramach w latach 50. kabaret „Bim Bom” to już klasyka, podobnie jak Dyskusyjny Klub Filmowy, do którego m.in. przemycano na projekcje zakazane, niebędące w normalnej dystrybucji filmy z zasobów polskiego transatlantyka „Batory”. A ktoś z pokolenia dzisiejszych 40-latków, komu zdarzyło się połączyć turystycznego bakcyła (i nie tylko) nie słyszał o „Fifach” i „Ba

Most wantowy w Gdańsku

Bazylika w Licheniu

Politechnika Gdańska 1945

zunie”? Natomiast współczesną Politechnikę Gdańską będzie można poznać m.in. dzięki „Bedekerowi PG”, folderom i prezentacjom na płytach CD-Rom.

Oprócz publikacji drukowanych przygotowywany jest film o Politechnice Gdańskiej oraz dwie wystawy okolicznościowe „100 lat politechniki w Gdańsku” i „Politechnika Gdańska. Wczoraj – Dziś – Jutro”.

W ramach obchodów jubileuszowych planuje się liczne imprezy, jak: sportowe, w tym międzynarodowe zloty w gdańskiej marinie: żaglowców i tzw. „oldtimerów”, czyli stylowych jachtów, oraz Międzynarodowe Mistrzostwa Szkół Wyższych w Aerobiku, festiwal chórów akademickich, festiwal muzycznych zespołów akademickich afiliowanych przy PG teraz i w przeszłości, festiwal nauki i techniki dla młodzieży szkół średnich, ogólnopolski przegląd studenckiej działalności artystycznej oraz dwie duże konferencje studenckie: kół naukowych i „Erasmus Student Network”. To dotychczasowe plany w kategoriach działań historycznych i promocyjnych. W kategorii działań o charakterze strategicznym w Politechnice Gdańskiej pracuje się na co dzień.

Uchwałą Senatu PG rok akademicki 2004/2005 w Politechnice Gdańskiej będzie Akademickim Rokiem Jubileuszowym. Trwa rewitalizacja historycznych gmachów uczelni, w ramach której następuje też sukcesywna adaptacja do potrzeb dydaktycznych i naukowych wspaniałych, niemal „katedralnych” w charakterze poddaszy Gmachu Głównego, a w przygotowaniu jest przykrycie szklanymi kopułami wewnętr-

Politechnika Gdańska 2003

nych dziedzińców tegoż gmachu. To ambitne przedsięwzięcie pozwoli na rewaloryzację i wyeksponowanie pięknych, tynkowanych elewacji dziedzińców, pokrytych symbolami nauk technicznych, zupełnie odmiennych od ceglanych elewacji zewnętrznego obrysu budynku. Podziwianie ich z wielu poziomów ułatwią planowane panoramiczne windy, dzięki którym poprawi się też wewnętrzna komunikacja. Uzyskana dzięki szklanemu zadaszaniu dziedzińców dodatkowa powierzchnia użytkowa przeznaczona zostanie jako forum akademickie z przestrzenią ekspozycyjną i rekreacyjno-gastronomiczną dla potrzeb ponad 18-tysięcznej rzeszy studentów oraz 2500 pracowników PG.

Opierając się na bieżącej współpracy z wieloma firmami regionu rozpoczęto, organizowaną wspólnie ze Stowarzyszeniem Absolwentów PG, serię warsztatów pod hasłem „Politechnika Gdańska w XXI wieku – formułowanie strategicznego i dynamicznego programu rozwoju uczelni w kontekście wymagań i oczekiwań regionalnego otoczenia”. Doświadczenia i dorobek tych spotkań będą podstawą do organizacji w 2005 roku Międzynarodowej Konferencji Uczelni Basenu Morza Bałtyckiego na temat komercjalizacji wyników badań naukowych.

Tylko w przeciągu ostatniego półrocza zawarto umowy o kompleksowej i ściślejszej współpracy z dwiema dużymi firmami regionu: Rafinerią Gdańską i Polpharmą. Ogromny potencjał naukowo-badawczy uczelni zaprezentowany został władzom miasta i województwa, a pierwsze efekty

tych działań są już widoczne w postaci powołania konsorcjum dla przygotowania Pomorskiej Regionalnej Strategii Innowacyjności, w którym Politechnika Gdańska jest jednostką wiodącą. Dzięki tej strategii pomorskie firmy będą mogły korzystać z unijnych funduszy na wdrażanie nowych rozwiązań i transfer technologii. Z jednej strony mechanizm wolnego rynku uzależnia sukcesy naukowo-badawcze od zapotrzebowania na nie i wsparcia kapitałowego. I odwrotnie, bez innowacyjności w gospodarce, możliwej dzięki intelektualnemu i naukowemu potencjałowi uniwersytetów i szkół technicznych, przegrywa się z konkurencją, stosującą nowoczesne rozwiązania. Tak jest w krajach wysoko rozwiniętych, tak musi być i w Polsce, jeśli chcemy umocnić i rozwijać naszą pozycję ekonomiczną.

Optymizmem napawa fakt, że obecni na spotkaniu władze regionu zadeklarowały współdziałanie w obchodach jubileuszowych politechniki. W perspektywie zachodzących obecnie w naszym kraju zmian i stawianych w ich kontekście nowych wyzwań, przede wszystkim o charakterze gospodarczym, jest bowiem konieczne zintensyfikowanie współpracy uczelni i wszystkich środowisk regionu. Święto Politechniki Gdańskiej, traktowane jednocześnie jako święto Gdańska i Pomorza, powinno stworzyć doskonałą do tego celu platformę.

Beata Orzażewska
Rzecznik Prasowy

Z teki poezji

Oddalenie

Zabiorę słodki pocałunek,
Bezpłatny bilet do tęsknoty,
I pięknej buzi wizerunek,
Moje lekarstwo na kłopoty.

I będę tęsknić jak szalony,
Mego oddania taka siła.
Do twej miłości przytulony,
Serce też wezmę z sobą miła.

A gdy powrócę, spojrzę w oczy,
Duszę ukoi przytulenie,
Życie normalnie się potoczy,
Tak tęsknię kiedy oddalenie.

Marek Biedrzycki
Dział Współpracy z Zagranicą

Relacja ze spotkania inaugurującego przygotowania do obchodów Akademickiego Roku Jubileuszowego 2004/2005 w Politechnice Gdańskiej

30 czerwca 2003 r. w Sali Senatu PG zainaugurowano przygotowania do obchodów Akademickiego Roku Jubileuszowego 2004/2005 w Politechnice Gdańskiej spotkaniem kierownictwa uczelni z przedstawicielami władz politycznych i samorządowych, kościoła i przedsiębiorców. Wzięło w nim udział ok. 80 osób, w tym m.in.: ks. abp dr Tadeusz Gocłowski – metropolita gdański, mgr Jan Ryszard Kurylczyk – wojewoda pomorski, mgr Jan Kozłowski marszałek województwa pomorskiego, mgr Paweł Adamowicz – prezydent Miasta Gdańska, mgr inż. Krystyna Gozdawa-Nocoń – wicewojewoda pomorski, dr inż. Jacek Jettmar – przewodniczący Stowarzyszenia Absolwentów Politechniki Gdańskiej oraz liczne grono przedstawicieli biznesu.

Zebranych w murach Politechniki Gdańskiej powitał rektor, prof. Janusz Rachoń. Przypomniął, że pierwsza uroczysta inauguracja w gdańskiej wyższej szkole technicznej odbyła się 6 października 1904 r. i już wtedy studiowali w niej Polacy, a w okresie międzywojennym działały polskie organizacje studenckie. Rektor w krótkim wystąpieniu zaprezentował osiągnięcia uczelni.

Senat PG stosowną uchwałą ogłosił rok akademicki 2004/2005 rokiem jubileuszowym, w który uczelnia będzie świętować

Konferencja prasowa w gabinecie JM Rektora

100-ląt politechniki w Gdańsku i 60-lecie Politechniki Gdańskiej. Prezydent Polski, Aleksander Kwaśniewski, wyraził zgodę, aby obchody Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005 w Politechnice Gdańskiej odbywały się pod jego honorowym patronatem. Od 2 lat funkcjonuje Komitet Obchodów Roku Jubileuszowego, a także niedawno ukonstytuowała się

Rada Programowa, w skład której weszli: ks. abp Tadeusz Gocłowski, marszałek Jan Kozłowski, wojewoda pomorski Jan Ryszard Kurylczyk, prezydent Miasta Paweł Adamowicz oraz rektor PG Janusz Rachoń. Jak z tego wynika, podkreślił rektor, rok jubileuszowy 2004/2005 będzie świętem nie tylko uczelni, ale miasta i regionu.

Jednym z elementów programu obchodów jubileuszu jest wydanie obszernej pracy zbiorowej pt. „Pionierzy – o tych, którzy z gruzu budowali Politechnikę Gdańską” poświęconej profesorom, którzy w latach 1945-1950 tu przyjechali i budowali katedry, zakłady i wydziały oraz aktywnie uczestniczyli w odbudowie Gdańska. W ramach przygotowań do jubileuszu rozpoczęto również szereg innych przedsięwzięć; jednym z nich jest projekt inwestycyjny zabudowy wewnętrznych dziedzińców Gmachu Głównego. Rektor podkreślił, że uczelnia liczy na wsparcie przy realizacji tego ambitnego projektu.

Projekt architektoniczny przedstawił dr inż. arch. Wiesław Czabański. Podkreślił, że zespół powstałych 100 lat temu budynków Królewskiej Wyższej Szkoły Technicznej jest jednym z najładniejszych

Wśród przedstawicieli banków: Krzysztof Kwiatkowski dyr. Oddziału Okręgowego NBP w Gdańsku i Lilianna Dziekańska dyr. Oddziału Regionalnego PKO BP SA w Gdańsku

obiektów nie tylko w Polsce. Uczelnia została wyposażona w najnowocześniejsze, jak na owe czasy, instalacje i urządzenia techniczne, których większość niestety straciła już swoje znaczenie lub została zniszczona. Na uczelni od kilku lat jest prowadzona modernizacja i rewaloryzacja Gmachu Głównego, połączona z remontem dachów i adaptacją poddaszy oraz zagospodarowaniem wewnętrznych dziedzińców gmachu. Zagospodarowanie dziedzińców umożliwi uzyskanie dodatkowej powierzchni użytkowej, ekspozycyjnej, rekreacyjnej i gastronomicznej, przyczyni się do poprawy bilansu cieplnego gmachu. Pozwoli na odsłonięcie pięknych elewacji budynku oraz poprzez zainstalowanie windy panoramicznej zapewni lepszy dostęp do budynku osobom niepełnosprawnym. Zapewnił, że po remoncie dachów i poddasza oraz wykonaniu niezbędnych prac remontowo-inwestycyjnych uczelnia uzyska ok. 2.200 m² dodatkowej powierzchni.

Ks. abp Tadeusz Gocłowski z kolei zapewnił, że będzie wspierać rektora w sprawach związanych z jubileuszem Politechniki. Podkreślił, że dzięki udziałowi pracowników Politechniki w odbudowie i życiu Gdańska odżył duch Miasta. Dzięki temu w ciągu ostatniego ćwierć wieku mogły się rodzić wielkie idee, które zmieniły bieg historii i losy świata. Wyraził zadowolenie, że rektor nadał akcent humanistyczny jubileuszowi oraz podchodzi do

Od lewej: JM Rektor, Jan Kozłowski marszałek województwa pomorskiego, Jan Ryszard Kurylczyk wojewoda pomorski, Jacek Jettmar przewodniczący SAPG, Paweł Olechnowicz prezes zarządu Grupy Lotos SA (d. Rafineria Gdańska)

niego w klimacie prawdy. Podziękował za możliwość uczestnictwa w tym ważnym dla miasta, województwa i regionu wydarzeniu.

Jan Kozłowski, marszałek pomorski, podziękował za zaproszenie do udziału w Radzie Programowej Komitetu Obchodu Jubileuszu. Zapewnił, że Samorząd Województwa chętnie rozszerzy zakres współpracy, gdyż uczelnia dysponuje po-

tencjałem intelektualnym i naukowym, który może pomóc m.in. przy zagospodarowaniu delty Wisły, Żuław i zespołu metropolitalnego Zatoki Gdańskiej oraz pomóc przy rozwijaniu nowych technologii. Samorząd województwa podpisał umowę z Komitetem Badań Naukowych, na mocy której powstało konsorcjum, którego liderem jest Politechnika Gdańska. W wyniku realizacji tej strategii mają powstać parki technologiczne i nowe firmy. W imieniu zarządu województwa zadeklarował wniesienie konkretnego wkładu finansowego w przedsięwzięcie, którego celem jest zabudowa dziedzińców PG.

Również wojewoda pomorski, Jan Ryszard Kurylczyk, zadeklarował, że będzie służył czynem i radą rektorowi przy organizacji obchodów jubileuszu Politechniki Gdańskiej.

Paweł Adamowicz, prezydent Miasta Gdańska, podkreślił natomiast, że święto politechniki w Gdańsku jest również świętem Gdańska i zadeklarował wsparcie finansowe dla realizacji przedsięwzięcia, o którym mówił dr W. Czabański.

Dr inż. Jacek Jettmar, przewodniczący Stowarzyszenia Absolwentów PG w imieniu absolwentów PG, zwrócił się z gorącym apelem do społeczności województwa, władz państwowych i samorządowych, środowisk gospodarczych, instytucji użyteczności publicznych, ludzi dobrej woli o uczczenie jubileuszu PG konkretnym wkładem w jej rozwój. Formy po-

Od lewej: Krystyna Gozdawa-Nocoń wicewojewoda pomorski, Paweł Adamowicz prezydent Gdańska, ks. abp Tadeusz Gocłowski, JM Rektor

mocy mogą być różne, od środków finansowych i obiektów oraz terenów pod inwestycje uczelniane, poprzez konkretne oferty współpracy w zakresie wdrażania zaawansowanych projektów i technologii, jak również udział we wspólnych przedsięwzięciach rozwijających poziom wykształcenia inżynierów i transferu technologii do gospodarki regionu.

Deklaracje wsparcia złożyli:

- Prezes Zarządu Polnord Andrzej Ubertowski, który poprosił o przyjęciu deklaracji dalszej współpracy z komitetem organizacji w zakresie realizacji przedsięwzięć i imprez jubileuszowych, a także w zakresie innych przedsięwzięć służących rozwojowi uczelni;
- Jerzy Jędykiewicz, Prezes Zarządu Energobudowy SA, który podziękował za zaproszenie do wzięcia udziału w inauguracji przygotowań do obchodów roku jubileuszowego i zapewnił, że będzie uczestniczył w konkretnych przygotowaniach do jego obchodów;
- Prof. Edmund Wittbrodt, senator RP, który w imieniu parlamentarzystów regionu zapewnił, że będą wspierać wysiłki rektora w przygotowaniu jubileuszu uczelni.

Rektor, podsumowując spotkanie, podkreślił, że jednym z elementów programu obecnych władz rektorskich i senatu PG jest współpraca ze środowiskiem gospodarczym, zwłaszcza na płaszczyźnie edukacyjnej i komercjalizacji wyników badań naukowych oraz transferu technologii.

Zaprosił uczestników spotkania do współdziałania w przygotowaniu programu i realizacji obchodów roku jubileuszowego, który ma nie tylko celebrować dotychczasowe osiągnięcia, ale również wyznaczyć strategię rozwoju Politechniki Gdańskiej.

*Justyna Stefaniak
Biuro Rektora
fot. Jerzy Kulas*

Projekt zabudowy dziedzińca Gmachu Głównego przedstawia Wiesław Czabański

Marek Piechocki – prezes LPP SA (Reserved) i prof. Wojciech Sadowski – prorektor ds. współpracy ze środowiskiem gospodarczym i inicjatyw europejskich

Sprostowanie

W nr. 6 „Pisma PG” (czerwiec 2003) do artykułu „Centrum doskonałości analityki i monitoringu środowiska, czyli pomorska nauka w drodze do Unii Europejskiej” wkradł się błąd, bowiem Centrum CURE znajduje się na Wydziale Inżynierii Lądowej, a nie – jak napisano w artykule – na Wydziale Inżynierii Środowiska. Za zaistniałą pomyłkę serdecznie przepraszam.

*Patrycja Żmijewska
Wydział Chemiczny*

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Stanowisko Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Wyższych w sprawie zgłoszonych przez Rząd RP do Sejmu projektów zmian ustaw o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 2 września 2003 r.

Prezydium KRASP z największym niepokojem przyjęło wiadomość o przekazaniu przez Rząd RP do Sejmu w dniu 1 sierpnia br. projektu zmian w dwóch ustawach: o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1852) oraz o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1853), które to zmiany: narzucają szkołom wyższym podatek dochodowy, opodatkowują niektóre stypendia naukowe i doktoranckie, a także wprowadzają szereg innych rozwiązań godzących w interes szkolnictwa wyższego w Polsce, a w szczególności – publicznego szkolnictwa wyższego.

W projekcie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych włączono m.in. wyższe szkoły do grupy podmiotów objętych podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych. W ustawie o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. do art. 27 zamierza się dodać ustęp 3 w brzmieniu: „Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podatku dochodowego”. Proponuje się również likwidację dwóch niezwykle ważnych ulg, w tym podatku dotyczących szkolnictwa wyższego, a w szczególności: w art. 17 ust.1 pkt 4: wolne od podatku są

dochody podatników, z zastrzeżeniem ust. 1c, **których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, (...), w części przeznaczonych na te cele,**

w art. 17 ust. 1 pkt 14: **Wolne od podatku są dotacje otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego,** z wyjątkiem dopłat do oprocentowania kredytów bankowych w zakresie określonym w odrębnych ustawach.

W rządowym projekcie zmiany ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych usunięto niezwykle ważny dla szkolnictwa wyższego zapis w art.21, ust. 1 pkt 39, który stwierdza, iż zwolnione z podatku dochodowego są *stypendia otrzymywane na podstawie przepisów wydanych przez właściwego ministra w sprawie studiów dokto-*

ranckich i stypendiów naukowych oraz inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego albo przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

W obydwu wypadkach Rząd RP podjął decyzje w bolesny sposób uderzające w szkolnictwo wyższe, borykające się od lat z wielkimi kłopotami natury finansowej. Jak wiadomo, publiczne szkoły wyższe w ciągu ostatnich 13 lat potroiły liczbę studentów. Niestety, w ślad za tą decyzją nie poszły dodatkowe środki z budżetu państwa. Jedynym sposobem ratowania budżetów szkół wyższych było uruchomienie studiów płatnych (zaocznych, wieczorowych). Dzięki temu publiczne uczelnie pozyskują pieniądze nie tylko na bieżącą działalność, ale także – na niezbędne inwestycje oraz na tworzenie systemów wsparcia finansowego najlepszych uczonych (stypendia naukowe z 20% zysku). Wprowadzenie podatku dochodowego (od zysku) sprawi, że grozi zahamowanie inwestycji uczelnianych ze środków wypracowanych (na takie inwestycje uczelnie oszczędzają często przez kilka lat) a także, iż upadną lub znacznie ograniczone zostaną wszelkie systemy stypendialne tworzone na uczelniach z tzw. zysku. Przyjęte rozwiązania legislacyjne obliczone są na niewielkie wpływy do budżetu państwa, ale przyniosą one szkody szkolnictwu wyższemu.

Równie negatywnie należy ocenić decyzję Rządu o skreśleniu z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych dwóch punktów art. 17 ust. 1, dzięki którym zwalniane były z podatku dochody podatników, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, oraz dotacje otrzymane z budżetu państwa dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Przyjęcie przez Sejm tych rozwiązań pogorszy sytuację finansową uczelni wyższych w Polsce, w konsekwencji zaś wpłynie niekorzystnie na kondycję niedofinansowanego polskiego szkolnictwa wyższego, które wszak w najbliższym cza-

sie będzie musiało stawić czoła dobrze finansowanemu szkolnictwu wyższemu krajów Unii Europejskiej.

Prezydium KRASP z największym zaskoczeniem przyjmuje decyzje Rządu RP o propozycji wprowadzenia zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (zmiana w art. 21 ust. 1 pkt 39). Rząd RP zdecydował się opodatkować znaczną część stypendiów naukowych i doktoranckich, finansowanych przede wszystkim ze środków pozabudżetowych, co stoi w zasadniczej sprzeczności z ogłoszonymi hasłami o uznaniu szkolnictwa wyższego za jeden z priorytetów tego Rządu. Decyzja ta wymierzona została w najlepszych studentów i doktorantów, a zatem – w tych ludzi, którzy budować mają przyszłość polskiej nauki. Dla nikogo nie jest tajemnicą, że pomoc materialna dla studentów i doktorantów w Polsce jest dziś daleko niewystarczająca. W trosce o rozwój przyszłych kadr naukowych wiele publicznych szkół wyższych podjęło wysiłek fundowania – ze środków pozyskiwanych poza uczelnią, od darczyńców – stypendiów dla najlepszych studentów i doktorantów. Dotychczas najlepszych studentów i doktorantów wspierają finansowo także Minister Edukacji Narodowej i Sportu (stypendia ministerialne) oraz Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej. Decyzja Rządu RP o likwidacji niektórych zwolnień z opodatkowania stypendiów naukowych i doktoranckich jest krokiem, który uderzy w najzdolniejszych młodych ludzi.

Wszystko wskazuje na to, że w wyniku tej nieszczęsnej decyzji Rządu RP do budżetu państwa wpłynie niewielka kwota, w budżecie tym wręcz prawie niezauważalna, szkody społeczne (i polityczne!) wprowadzenia jej w życie będą jednak bardzo duże.

Kolejne zagrożenie wynika z zamiaru zniesienia odliczeń od dochodów osób fizycznych i prawnych darowizn, w tym na cele naukowe, naukowo-techniczne, oświatowe, oświatowo-wychowawcze. Rządowa propozycja likwiduje bowiem istotny bodziec moderujący ofiarność osób pragnących wspierać system kształcenia na wyższych uczelniach.

Prezydium KRASP stwierdza, że próba wprowadzenia przez Rząd RP w okresie wakacyjnym zmian dwóch ustaw, które dotkliwie uderzają w szkoły wyższe oraz w najlepszych studentów i doktorantów, bez wcześniejszych konsultacji ze środowiskiem akademickim, jest trudna do akceptacji. Środowisko akademickie rozumie potrzebę uporządkowania finansów publicznych w Polsce, jest też ono otwarte na dyskusję na każdy temat z tym związany. Domaga się jednak uwzględnienia jego podmiotowości. Pre-

zydium KRASP oświadcza, że w obliczu wielkiego marnotrawstwa finansów publicznych, „uszczelnianie” systemu podatkowego w szkolnictwie wyższym jest krokiem nieprzemysłowym i szkodliwym nie tylko dla kondycji szkół wyższych, ale dla przyszłości Polski. W imieniu środowiska akademickiego w Polsce, w imieniu najlepszych studentów i doktorantów, Prezydium KRASP apeluje do Rządu RP o ponowne rozpatrzenie sprawy wprowadzenia zmian w wymienionych ustawach i zgłoszenie autopoprawki

w czasie prac sejmowych nad obu dokumentami.

Prezydium KRASP apeluje do Sejmu i Senatu o wycofanie z przedstawionych przez Rząd RP projektów nowelizacji obu ustaw zapisów, które wymierzone zostały w szkoły wyższe oraz w najlepszych studentów i doktorantów.

*prof. dr hab. Franciszek Ziejka
Przewodniczący Konferencji Rektorów
Akademicznych Szkół Polskich*

1904 1945 2004/2005
JUBILEUSZ POLITECHNIKI w GDAŃSKU

Zbliża się Jubileusz

Pracownia Historii PG poszukuje współpracowników

Ludzi ciekawych, dużo pamiętających, mających własne zdanie o czasach dawnych, dzisiejszych i oczekiwania dotyczące przyszłości PG – jest wielu. Osób, które ich refleksje, wspomnienia i pamiętki – w imieniu Pracowni Historii PG – gromadzą, jest mało. Na naszych, powiększających się ciągle listach, mamy blisko 500 osób. W dodatku każdy z naszych czytelników jest w stanie powiększyć listę o nowe nazwiska. Wielu z odwiedzających Pracownię Historii PG to czyni.

Dla nas, gromadzących pamiętki i przeprowadzających wywiady, praca ta jest czymś wyjątkowym. Zdajemy sobie sprawę, że każdy kontakt to niepowtarzalny życiorys, zaś ich suma tworzy wielką sagę o gdańskiej braci technicznej, która nie tylko się uczy i poszukuje nowych horyzontów, ale także przeżywa zwykłe ludzkie rozterki, dramaty, emocje porażek, radości sukcesów itp.

Osoby chcące wraz z naszym zespołem przeżyć przygodę zdarzającą się raz na sto lat – zapraszamy do współpracy. Czekamy na byłych i dzisiejszych pracowników oraz studentów. Nie jest ważny wiek ani wykształcenie, ważna jest ciekawość świata i zamiłowanie do pracy detektywistycznej lub dziennikarskiej. Szukamy również osób potrafiących spisywać nagrania magnetofonowe i wykonywać drobne prace redakcyjne.

Współpraca podczas gromadzenia i opracowywania materiałów, a następnie projektowanie i realizacja wystaw będą rodzajem zajęć warsztatowych dla osób chcących poszerzyć zakres własnych umiejętności.

Można nas znaleźć w Gmachu Głównym w pokoju 157 i 462 b, telefony 347 29 95 oraz 348 60 32, e-mail prac.hist@pg.gda.pl oraz jubileo@pg.gda.pl

*W imieniu Pracowni Historii PG
Barbara Ząbczyk-Chmielewska
i Stefan Figlarowicz*

Oświadczenie Koła Kombatantów RP i byłych więźniów politycznych z Politechniki Gdańskiej

Koło Kombatantów Politechniki Gdańskiej stanowili i stanowią ludzie, którzy z całej Polski przybyli do Gdańska w 1945 roku; jedni, aby wykładać, inni studiować, a wszyscy – aby pracować przy odbudowie w poważnym stopniu zrujnowanych i wypalonych budynków dawnej niemieckiej uczelni technicznej zamienionej na szpital wojskowy, budynków przeznaczonych dla Politechniki Gdańskiej.

1. Jako żyjący jeszcze świadkowie historii z uznaniem przyjęliśmy zapowiedź zorganizowania z inicjatywy Jego Magnificencji Rektora Politechniki Gdańskiej Profesora Janusza Rachonia obchodów Roku Jubileuszowego Politechniki Gdańskiej i uczelni technicznej w Gdańsku.
2. Z uczuciem satysfakcji i dumy obchodzimy jubileusz 60-lecia Politechniki Gdańskiej, wspaniale rozbudowanej, szcyczącej się wykształceniem tysięcy inżynierów, wielu naukowców i ogromnym dorobkiem naukowym we wszystkich uprawianych dziedzinach nauki i techniki.
3. Ze względu na historię Gdańska uważamy za słuszne włączenie do obchodów Roku Jubileuszowego 2004/2005 dawnej uczelni niemieckiej założonej w 1904 roku na polskiej ziemi pomorskiej pod zaborem pruskim, uczelni istniejącej do 1945 roku.
4. Według naszej opinii próby włączenia do tradycji Politechniki Gdańskiej okresu 1904 – 1945 istnienia technicznej uczelni niemieckiej w Gdańsku jest pozbawione podstaw wobec braku jakiegokolwiek ciągłości i jest również wątpliwe ze względów etycznych, gdyż pośrednio lub bezpośrednio sugeruje przypisywanie Politechnice Gdańskiej dorobku dydaktycznego i naukowego byłej uczelni niemieckiej nieistniejącej od 1945 roku.
5. Tradycja Politechniki Gdańskiej ma swe korzenie w tradycji polskich uczelni technicznych Warszawy i Lwowa, gdyż z tamtych uczelni przybyli w 1945 roku profesorowie, asystenci i personel techniczny, tworząc od podstaw Politechnikę Gdańską.

Gdańsk, 2003-05-15

*Przewodniczący
prof. Wojciech Winiarski*

60. rocznica eksterminacji ludności polskiej na kresach w latach 1942-1946

W roku 2003 w Polsce i poza jej granicami trwają obchody 60. rocznicy eksterminacji (ludobójstwa) ludności polskiej na Wołyniu, południowym Polesiu, w Małopolsce wschodniej i na południowo-wschodnich terenach Polski.

Eksterminacji dokonała banderowska frakcja Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) i jej zbrojne bojówki, tzw. Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA), wspomagane przez miejscowe chłopstwo, otumanione nazistowską propagandą OUN.

Tylko na Wołyniu i południowym Polesiu formacje te wymordowały około 50 tys. ludności polskiej – od niemowlęcia do starca. Według ukraińskich badaczy, W. Poliszczuka i W. Masłowskiego, OUN-UPA-SB wymordowały również na kresach ponad 50 tys. Ukraińców, którzy sprzeciwiali się banderowskiej ideologii i rzeziom ludności polskiej, której udzielali często pomocy i schronienia. W polskich akcjach obronnych i prewencyjnych na Wołyniu, wg W. Poliszczuka, zginęło około 600 – 800 Ukraińców, głównie upowców atakujących lud-

ność polską, co stanowi zaledwie 1 procent ofiar polskich.

Na początku 1944 r. fale rzezi i pożogi objęły również Małopolskę wschodnią, a następnie tereny wschodniej Lubelszczyzny i Rzeszowszczyzny. Kres rozlewowi krwi i pożogi położyła dopiero akcja „Wisła” w 1947 r.

W latach 1943 – 1946 nie było dnia, w którym OUN-UPA nie dokonywałyby mordów na bezbronnej ludności; były też takie dni, gdy mordowano tysiące ludzi. Do takich dni należą 10, 11, 12 lipca oraz 28, 29 i 30 sierpnia 1943 r. Na 11 lipca przypada apogeum ludobójstwa. Była to najkrwawsza niedziela, kiedy to w 167 miejscowościach OUN-UPA przy udziale miejscowych nazistów wymordowała w najokrutniejszy sposób wiele tysięcy mieszkańców. Kościoły w Porzeczku, Kisielinie, Zabłoścach, Krymnie, Chrynowie, Swojczowie stały się miejscem strasznego, przejmującego grozą okrucieństwa, które spotkało około 700 osób, zabitych przez banderowców.

Mordy były często bestialsko wyrafinowane, sadystyczne. Ofiary, gdy zawdziżyli

nadzieje na ocalenie, modliły się o jak najszybszą śmierć od kuli. Część ludności w obliczu masowej zagłady tworzyła grupy samoobrony, które podejmowały desperacką, nierówną walkę. Większość z tych grup padła, a ludność została wymordowana lub rozproszona. Ci, którym udało się uciec z życiem, zostali przez Niemców wywiezieni na roboty do Rzeszy.

W środowiskach kresowców w Polsce i wśród Polonii 11 lipca jest Dniem Pamięci Ofiar OUN-UPA. W licznie organizowanych obchodach tej Rocznicy Polacy uczcili pamięć Rodaków, złożyli hołd bohaterstwu żołnierzy Kresowej Samoobrony i oddziałów 27. Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich, które obroniły tysiące ludzi przed zagładą. Z wdzięcznością przywoływali pamięć Ukraińców, którzy narażając życie, udzielali schronienia swoim polskim sąsiadom, ratując ich przed śmiercią.

*Feliks Budzisz
Klub Seniora PG*

Tekst dotyczy sesji, która odbyła się w dniu 4 września 2003 r. w Bibliotece Głównej Politechniki Gdańskiej.